

Η μελανή ιστορία του ναζισμού

Οι **θνητώδεις του Γ΄ Ράιχ** όπως τις διηγείται ένα έμβρυο το οποίο γεννιέται και μεγαλώνει σε ένα περιβάλλον όπου **αντί για νανουρίσματα** και παραμύθια στα ακούσματά του διαχέονται οι **ήχοι των χιτλερικών λογυδρίων**

ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η Σάρα Κοέν-Σκαλί, γνωστή στη Γαλλία και ως Σάρα Κ., γράφει ιστορίες για παιδιά. Βραβευμένο από γαλλικούς και καναδικούς φορείς, το τελευταίο πολυσέλιδο μυθιστόρημά της, με τη μελανή απεικόνιση εμβρύου με αγκυλωτό σταυρό στο κατακόκκινο εξώφυλλό του, προωθείται από τον εκδοτικό οίκο Gallimard (και στην Ελλάδα από τις εκδόσεις Πατάκη) ως λογοτεχνία για νέους από 15 ετών και άνω, αλλά η συγκλονιστική θεματική του ενδιαφέρει και ενήλικους. Την ιστορία διηγείται ένα έμβρυο, ο Μαξ, αρχίζοντας μια μέρα προτού έρθει στον κόσμο, καθυστερώντας σκοπίμως τη γέννησή του, και συνεχίζοντας με καταστάσεις και γεγονότα που διαδραματίζονται κατά την παιδική του ηλικία.

Ο Μαξ γεννιέται στις 20 Απριλίου 1936 στο Στάνχερινγκ. Είναι ο πρωτότοκος του γνωστού ναζιστικού προγράμματος «Λέμπενσμπορν» για τη δημιουργία μιας καθάραιμης άριας στρατιάς στην υπηρεσία του Γ΄ Ράιχ. Γαλουχημένος ήδη από την εμβρυϊκή ηλικία του στα ιδώδη της αποστολής του, αδημονεί να αναλάβει τα καθήκοντά του ως το τέλειο πρότυπο του προγράμματος που τον έφερε στον κόσμο. Λίγο μετά τη γέννησή του βαφτίζεται από τον ίδιο τον Χίτλερ και το όνομα που του δίδεται είναι Κόνραντ φον Κέμπνερσολ.

Άρια χαρακτηριστικά

Μετά τη σύντομη συμβίωσή του με τη φυσική του μητέρα – από την οποία βίαια αποσπάται – μεγαλώνει σε ένα περιβάλλον όπου αντί για νανουρίσματα και παραμύθια στα ακούσματά του διαχέονται οι ήχοι των χιτλερικών λογυδρίων και των ναζιστικών χαιρετισμών. Σε ηλικία τεσσάρων ετών φεύγει για την Πολωνία όπου συμμετέχει σε σχέδιο αρπαγής και γερμανοποίησης παιδιών με άρια χαρακτηριστικά. Στα έξι του, ενώ παρακολουθεί ένα σχολείο εκπαίδευσης Πολωνών, συναντά και συνδέεται με τον Λούκας, τον λίγο μεγαλύτερό του Πολωνό που αντιστέκεται πρωϊκά αρνούμενος τη γερμανοποίησή του. Για παραδειγματισμό το παιδί υφίσταται τιμωρίες βασανιστικές, η ζωή του κρέμεται από μια κλωστή και ο Μαξ ή Κόνραντ, που προφανώς τον θαυμάζει για τις αντοχές του και το επαναστατικό του πνεύμα, παρεκκλίνει από τα καθήκοντα της αποστολής του και τον σώζει. Οι

ναζιστικές πεποιθήσεις του αρχίζουν να κλονίζονται, οι αμφιβολίες μέρα με τη μέρα πολλαπλασιάζονται και, όταν αργότερα μαθαίνει ότι ο Λούκας είναι Εβραίος, δεν τον καταδίδει.

Η αφήγηση, πρωτοπρόσωπη και γραμμική, καλύπτει εννέα ολόκληρα χρόνια και κορυφώνεται τη στιγμή που η ήττα του Ράιχ επίκειται και οι Σύμμαχοι πλησιάζουν. Οχυρωμένος στο κατεστραμμένο Βερολίνο, ο Λούκας σκοτώνεται από έναν μεθυσμένο ρώσο στρατιώτη και ο Μαξ, εννιάχρονος πια, παράξενα φορτισμένος από τη θολή ανάμνηση της μητέρας του, περιπλανώμενος και διχασμένος, περιμαζεύεται από τους Συμμάχους, στους οποίους και διηγείται την ιστορία του.

Η βία του παιδομαζώματος

Εμπνευσμένο από πραγματικά γεγονότα και βασισμένο σε ιστορικά στοιχεία, το βιβλίο της Κοέν Σκαλί αναβιώνει τη μελανή ιστορία του ναζισμού. Μέσα από την οπτική γωνία του μυθιστορηματικού Μαξ – τόσο ψυχρή όσο ταιριάζει σε ένα παιδί που μεγαλώνει αποκλειστικά για να υπηρετήσει τα ναζιστικά ιδεώδη – ξεδιπλώνονται λεπτομέρειες του τραγικότερου κεφαλαίου του 20ού αιώνα, οι θνητώδεις του Γ΄ Ράιχ από την άνοδο ως την τελική πτώση του. Η φωνή του μικρού Μαξ, δυσανάλογη της ηλικίας του και εμποτισμένη με φανατισμό, ενσαρκώνει τον ίδιο τον ναζισμό. Σε αυτήν ακριβώς τη μυθιστορηματική φωνή και τη σκληρή χροιά της επενδύει τις ιστορικές γνώσεις της η συγγραφέας και σε αυτήν συνίσταται η λογοτεχνική αξία του βιβλίου. Φωνή προκλητική και ασυναίσθητη καθώς εξιστορεί τη βία του παιδομαζώματος και του Ολοκαυτώματος. Ψυχρή, ανάληπτη και αξιολύπητη καθώς δεν γνώρισε στοργή και αγάπη. Φωνή που αφυπνίζει συνειδήσεις και που στο τέλος λυτρώνει και συγκινεί.

Όλα τα χαρακτηριστικά αυτής της επιτηδευμένα ψυχρής, ωστόσο αφυπνιστικής γραμμικής αφήγησης τα διασώζει, τα αναδεικνύει και τα μεταφέρει αριστοτεχνικά η Άννα Κοντολέων διασχίζοντας επιδέξια τις υφολογικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες του γαλλικού πρωτότυπου και αποδίδοντας στην ελληνική γλώσσα την ατμόσφαιρα μιας εποχής που δεν θα ήθελε ποτέ να ξαναζήσει η ανθρωπότητα.

Η κυρία Γεωργία Γαλανοπούλου είναι συγγραφέας βιβλίων για παιδιά

ΣΑΡΑ ΚΟΕΝ-ΣΚΑΛΙ Μαξ

Μετάφραση Άννα Κοντολέων. Εκδόσεις Πατάκη, 2014, σελ. 487, τιμή 17,70 ευρώ

